

Bistandsadvokaten har efter retsplejelovens bestemmelser adgang til at overvære afhøringer af den forurettede i retten og har ret til at stille spørgsmål til den forurettede. Bistandsadvokaten underrettes om tidspunktet for retsmøder. Retsplejeloven indeholder således ikke nogen nærmere regulering af advokatens processuelle stilling i retten, men bistandsadvokaten er ikke berettiget til at stille spørgsmål til offeret eller andre om forhold, der vedrører skyldsspørgsmål eller strafudmålingen, og eventuelle spørgsmål må derfor formidles gennem anklageren. Det skal ses på baggrund af et ønske om, at forurettedes advokat ikke bør kunne virke som en yderligere anklager i sagen. Udgangspunktet er således, at bistandsadvokaten alene kan stille spørgsmål til klarlæggelse af et eventuelt erstatningskrav samt i relation til processuelle spørgsmål vedrørende f.eks. referatforbud og dørlukning. Bistandsadvokaten har endvidere adgang til at procedere disse spørgsmål.

Bistandsadvokaten bør i langt højere grad end i dag løbende orienteres om sagens efterforskning i stedet for blot at blive betragtet som en klods om benene, der kun skal have, præcis hvad bistandsadvokaten har krav på i henhold til retsplejeloven.

I praksis er politiet positivt indstillet over for at have bistandsadvokaten med til afhøring og at orientere bistandsadvokaten løbende. Derimod opleves det ofte i praksis, som om anklageren/politiadvokaten har meget lidt forståelse for bistandsadvokatens rolle i forhold til voldtægtsofferet. Samarbejdet mellem bistandsadvokaten og anklageren bør udbygges. Når sagen behandles i retten, bliver bistandsadvokaten underrettet om tidspunktet for retsmødet. Såvel anklagemyndigheden som retten syntes i praksis ofte at være uinteresserede i, om bistandsadvokaten overhovedet er i stand til at give møde. Det er utilfredsstillende for voldtægtsofferet. Offeret har mødt bistandsadvokaten under afhøring hos politiet og under møder hos advokaten. Offeret har derfor opnået en vis tillid til bistandsadvokaten. Bistandsadvokaten er i øvrigt den eneste person (evt. bortset fra gerningsmanden), som offeret kan genkende i forbindelse med sagens behandling i retten.

Det foreslås, at tidspunktet for afholdelsen af retsmødet skal aftales med bistandsadvokaten på samme måde, som det aftales med forsvareren.

Rent praktisk kunne bistandsadvokatens rolle i forbindelse med afhøring i sagen udbygges på en sådan måde, at bistandsadvokaten foretager den indledende afhøring af voldtægtsofferet med henblik på, at retten kan få en positiv forståelse for, hvilken person offeret

er. Bistandsadvokaten kan stille spørgsmål, der generelt kan styrke offerets troværdighed.

Voldtægtsofferet har et naturligt krav på, at hændelsesforløbet bliver klarlagt mest muligt, og dette vil bedst kunne opnås, hvis også bistandsadvokaten kan deltage i afhøringerne af voldtægtsofferet. Under retssagen vil forsvareren for den tiltalte ofte prøve at tegne et for tiltalte gunstigt billede af situationen og den tiltaltes handling. Det er vigtigt at undgå, at den forurettede i dette forløb ikke tilføjes yderligere sår. Adgang for bistandsadvokaten til bl.a. at stille spørgsmål til offeret kan sikre en fornuftig balance mellem retssikkerheden og hensynet til, at offeret udsættes for unødvendig yderligere overlast.

Bistandsadvokatens afhøring bør tilrettelægges sammen med anklageren, således at bistandsadvokaten ikke risikerer at spolere anklagemyndighedens strategi for bevisførelse i sagen. Endvidere bør bistandsadvokaten i forbindelse med, at der etableres en bedre kontakt mellem anklageren og bistandsadvokaten, have mulighed for at foreslå bevisførelse og vidner på samme måde som forsvareren.

Ad punkt 3: Bedre beskyttelse af voldtægtsoffer mod ydmygelser under offerets forklaring i retten med hensyn til beslutning om, at tiltalte forlader retslokalet, mens voldtægtsofferet afhøres, og indskrænket adgang til bevisførelse om voldtægtsorfes troværdighed.

Retsplejelovens bestemmelser om vidner tillægger ikke forurettede, herunder voldtagne, nogen særstatus. Voldtagne og andre ofre for sædelighedsforbrydelser kan dog kræve dørene lukket under egen forklaring. Efter retsplejelovens § 848 kan retsformanden beslutte, at tiltalte forlader retslokalet, mens et vidne afhøres, når særlige grunde taler for, at en uforbeholden forklaring ellers ikke kan opnås.

Et meget ømtåleligt spørgsmål under retssagen er den del af forsvarerens bevisførelse, som handler om offerets troværdighed og seksuelle adfærd. Efter retsplejelovens § 185 må bevisførelse om et vidnes almindelige troværdighed kun finde sted på den måde og i den udstrækning, som retten bestemmer. En sådan bevisførelse om den forurettedes tidligere seksuelle adfærd i bl.a. voldtægtsager kan dog kun tillades, hvis den kan antages at være af væsentlig betydning for sagen. Bestemmelsen giver retten et vist grundlag for at afveje hensynet til den tiltaltes retsbeskyttelse og den materielle sandhed på den ene side over for hensynet til voldtægtsofferets integritet på den anden side.

For offeret kan det opleves som uretfærdigt og uforståeligt, at offeret i retssagen skal vidne under vidneansvar, mens gerningsmanden har en forsvarer og